

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta (HE 34/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 9/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 2 §:n 3 momentti sekä 6, 9 ja 12 §, sellaisena kuin niistä on 9 § osaksi laeissa 835/2011 ja 24/2023, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a §, 13 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 835/2011, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 19 a § seuraavasti:

2 §

Erävalvonta

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen erävalvontaan ei kuulu kaupallista kalastusta koskevaa Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan unionin lainsäädännön eikä sen toimeenpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön noudattamisen valvonta.

Eduskunnan vastaus EV 106/2024 vp

4 a §

Erätarkastajan käskyvalta

Erätarkastajalla on tässä laissa, metsästyslaissa (615/1993), kalastuslaissa (379/2015) tai muussa laissa säädettyä toimivaltuutta käyttäessään oikeus yksittäistapauksessa antaa jokaista velvoittavia erävalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellisia käskyjä ja kieltoja.

6 §

Henkilöllisyyden selvittäminen ja oikeus kiinniottamiseen

Erätarkastajalla on erävalvontaan kuuluvassa yksittäisessä tehtävässä oikeus pysäyttää henkilö ja kulkuneuvo sekä saada tieto henkilön ja kulkuneuvossa olevien henkilöiden nimestä, henkilötunnuksesta tai, jos henkilötunnusta ei ole, syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä paikasta, josta nämä ovat tavoitettavissa. Kulkuneuvo on erätarkastajan antamasta merkistä pysäytettävä. Erätarkastajalla on oikeus ottaa kiinni henkilö, joka kieltäytyy antamasta henkilöllisyyden selvittämiseksi tarpeellisia tietoja tai antaa todennäköisesti virheellisen tiedon. Oikeus kiinniottamiseen on myös silloin, kun kiinniottaminen on välttämätöntä erävalvontaa koskevien säännösten vakavan rikkomisen jatkamisen estämiseksi ja kiinniottaminen on tekoon nähden oikeasuhteinen pakkokeino.

Kiinni otettu on päästettävä vapaaksi heti, kun tarvittavat tiedot on saatu tai kun vaaraa säännösten rikkomisesta ei enää ole. Hänet on kuitenkin päästettävä vapaaksi viimeistään kuuden tunnin kuluttua kiinniottamisesta tai luovutettava ilman aiheutonta viivytystä poliisille.

9 §

Haltuunotto

Erätarkastajalla on 7 §:ssä tarkoitettussa turvallisuustarkastuksessa oikeus tarvittaessa ottaa tarkastettavalta pois ampuma-aseet ja ampumatarvikkeet sekä muut vaaralliset esineet ja aineet. Omaisuus on palautettava haltijalle tarkastuksen jälkeen, jollei hänen voida perustellusti epäillä päihtymyksensä, mielentilansa tai muiden olosuhteiden perusteella aiheuttavan välitöntä vaaraa ihmisille tai merkittävää vahinkoa luonnolle taikka jollei luovuttamiselle ole muuta laissa säädettyä estettä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu omaisuus, jota ei voida palauttaa haltijalle, on ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään seitsemän vuorokauden kuluttua sen pois ottamisesta, luovutettava poliisille poliisilaissa (872/2011) tai, jos kysymys on ampuma-aseista tai ampumatarvikkeista, ampuma-aselaissa säädettyjä toimenpiteitä varten.

Erätarkastajalla on kalastuslain mukaisesti oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys ja kalastusväline sekä saalis, jos kalastusta on harjoitettu luvattomasti tai säännösten tai määräysten vastaisesti. Erätarkastajalla on metsästyslain mukaisesti oikeus ottaa talteen tai tehdä toimintakelvottomaksi luvattomaan tai säännösten tai määräysten vastaiseen metsästyksen käyttöön pyyntiväline. Erätarkastajalla on lisäksi oikeus ottaa talteen luvattomasti tai säännösten tai määräysten vastaisesti metsästetty riistaeläin, joka metsästyslain mukaan tuomitaan valtiolle menetetyksi.

Eduskunnan vastaus EV 106/2024 vp

Erätarkastajalla on oikeus ottaa haltuun rikoslain 48 luvun 5 §:ssä tarkoitetun luonnonsuojelurikoksen tai 5 a §:ssä tarkoitetun törkeän luonnonsuojelurikoksen taikka luonnonsuojelulain (9/2023) 131 §:ssä tarkoitetun luonnonsuojelurikkomuksen kohde ja sen tekemisessä käytetty väline mainitun lain 133 §:n mukaisesti. Erätarkastajalla on lisäksi oikeus ottaa haltuun rikoksen kohde, joka luonnonsuojelulain nojalla on tuomittava valtiolle menetetyksi. Haltuun otettu rikoksen kohde saalista lukuun ottamatta ja rikoksentekoväline on luovutettava poliisille ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään seitsemän vuorokauden kuluttua haltuun ottamisesta.

Erätarkastaja saa rikoksesta epäillyn kiinniottamisen yhteydessä ottaa haltuunsa esineen pakkokeinolain (806/2011) 7 luvussa tarkoitettua takavarikointia tai 8 luvussa tarkoitettua laite-etsintää varten, jos asia ei siedä viivytystä. Haltuunottamisesta on viipymättä ilmoitettava mainitun lain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulle pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, jonka on ilman aiheetonta viivytystä päätettävä esineen palauttamisesta tai luovuttamisesta esitutkintaviranomaiselle. Erätarkastaja voi ilmoitusta tekemättä välittömästi palauttaa haltuunottamisen kohteen, jos on käynyt ilmi, että takavarikoimisen tai laite-etsinnän edellytyksiä ei kuitenkaan ilmeisesti ole.

12 §

Eläimen kiinniottaminen ja lopettaminen

Erätarkastajan oikeuteen ottaa kiinni ja tarvittaessa lopettaa eläin sovelletaan, mitä eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023), luonnonsuojelulaissa ja metsästyslaissa eläimen kiinniottamis- ja lopettamisoikeudesta säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua eläimen lopettamista varten erätarkastajalla on oikeus kantaa tehtävään soveltuvaa ampuma-asetta.

13 §

Esitutinnan toimittaminen

Erätarkastajalla on oikeus kieltää pääsy tietylle alueelle, pääsy tietyn tutkittavana olevan kohteen lähelle, esineen siirtäminen tai muu vastaava toimenpide, jos se on tarpeen esitutinnan turvaamiseksi. Kiellosta on viipymättä ilmoitettava pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulle pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, jonka on ilman aiheetonta viivytystä päätettävä kiellon jatkamisesta tai lopettamisesta. Muutoin noudatetaan, mitä mainitun lain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään tutkimuspaikan ja -kohteen eristämisestä.

19 a §

Niskoittelu erätarkastajaa vastaan

Joka tahallaan

- 1) jättää noudattamatta 4 a §:ssä tarkoitetun erätarkastajan tehtävän suorittamiseksi toimivaltansa rajoissa antaman käskyn tai kiellon,
- 2) kieltäytyy antamasta erätarkastajalle 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja,

Eduskunnan vastaus EV 106/2024 vp

3) jättää noudattamatta 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun, erätarkastajan kulkuneuvon pysäyttämiseksi antaman selvästi havaittavan merkin tai

4) hälyttää aiheettomasti erätarkastajan taikka antamalla vääriä tietoja vaikeuttaa erätarkastajan toimintaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *niskoittelusta erätarkastajaa vastaan* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

metsästyslain 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään metsästyslakiin (615/1993) siitä lailla 159/2011 kumotun 89 §:n tilalle uusi 89 § seuraavasti:

89 §

Valvontaviranomaisen tarkastusoikeus

Jos on syytä epäillä, että henkilö on syyllistynyt rikoslain 28 luvun 10 §:ssä tai 48 a luvun 1, 1 a, 4 tai 4 a §:ssä tarkoitettuun rikokseen, edellä 88 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella on oikeus tarkastaa, että henkilön mukana olevissa tavaroissa oleva saalis ja pyyntivälineet ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Edellä 88 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella on myös oikeus tarkastaa kuljetus- ja varastotiloja, joissa saalista säilytetään. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain 48 a luvun 1, 1 a, 4 tai 4 a §:ssä tarkoitettuun rikokseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 106/2024 vp

Laki

kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 99 §:n 1 momentin 4 kohta ja 108 §:n 1 momentti seuraavasti:

99 §

Valvontaviranomaiset ja kalastuksenvalvojat

Tämän lain noudattamista valvovat:

4) Metsähallituksen erätarkastajat ja ne Metsähallituksen virkamiehet, joiden tehtävänä on kalastusasioiden hoitaminen;

108 §

Valvontaviranomaisen ja kalastuksenvalvojan tarkastusoikeus

Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai rannalla oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Jos on syytä epäillä, että henkilö on syyllistynyt rikoslain (39/1889) 28 luvun 10 §:ssä tai 48 a luvun 2 tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen taikka tämän lain 119 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tekoon lainkohdassa mainituin edellytyksin, edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on myös oikeus tarkastaa, että henkilön mukana olevissa tavaroissa oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Lisäksi edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella on oikeus tarkastaa kuljetus- ja varastotiloja, joissa säilytetään kaloja tai rapuja. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain 48 a luvun 2 tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 106/2024 vp

Helsingissä 13.11.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri